

Inventaris dels fons musicals de Catalunya

Volum 6: Fons de l'església parroquial
de Sant Esteve d'Olot
i Fons Teodoro Echegoyen de
l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Inventaris dels fons musicals de Catalunya

Volum 6:

Fons de l'església parroquial
de Sant Esteve d'Olot
i Fons Teodoro Echegoyen de
l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Josep Maria Gregori i Cifré
Carme Monells i Laqué

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

Biblioteca de Catalunya
Dades CIP

**Gregori i Cifré, Josep Maria
Monells i Laqué, Carme**

Fons de l'església parroquial de Sant Esteve
d'Olot i Fons Teodoro Echegoyen de l'Arxiu
Comarcal de la Garrotxa – (Inventaris
dels fons musicals de Catalunya ; 6)

ISBN 978-84-490-2891-5 (UAB)

ISBN 978-84-393-7475-6 (col·lecció)

- I. Arxiu Comarcal de la Garrotxa
- II. Catalunya. Departament de Cultura
- III. Universitat Autònoma de Barcelona
- IV. Títol
- V. Col·lecció: Inventaris dels fons musicals de Catalunya ; 6
 1. Echegoyen, Teodoro – Arxius – Catàlegs
 2. Arxiu Comarcal de la Garrotxa – Catàlegs Església Parroquial de Sant Esteve (Olot, Catalunya)
 3. Música sacra – Catalunya – Olot – Bibliografia – Catàlegs
 4. Música – Manuscrits – Catalunya – Olot – Catàlegs
 5. Música – Bibliografia – Catàlegs
 6. Compositors – Catalunya – Olot – Biografia

Il·lustració de la coberta: *Credo* de Joan PUSALGUES —mestre de capella (1714-1760) i organista (1760-1770) de la col·legiata de Sant Joan de les Abadesses—, *SEO*: Au-1143

La col·lecció *Inventaris del Fons Musical de Catalunya* està dirigida i coordinada per Josep Maria Gregori i Cifré, Catedràtic de Patrimoni Musical de la UAB.

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Arxiu Comarcal de la Garrotxa
Direcció General del Patrimoni Cultural
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya

**Institut de Cultura
de la Ciutat d'Olot**

*Aula de Música
de Vilassar de Mar*

- © dels textos: els autors
- © bases de dades IFMuC
Aula de Música de Vilassar de Mar
- © d'aquesta edició:
Servei de Publicacions
Universitat Autònoma de Barcelona
Primera edició: setembre de 2012
Tiratge: 400 exemplars
Disseny de la col·lecció: Laia Clos
Diagramació: Jordi Ardèvol
Impressió: Agpograf
Dipòsit legal: B. 24.106-2012

IN MEMORIAM

Joan Rodon i Bonet (1956-2009)
arquitecte que imaginà i donà forma
a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa

TAULA

PREFACI	XI
I. ANTECEDENTS HISTORIOGRÀFICS	XI
II. EL PROCÉS D'INVENTARIATGE DELS FONDS <i>SEO</i> I <i>TECH</i> (1976-2011)	XIII
LA CAPELLA DE MÚSICA DE SANT ESTEVE D'OLOT I ELS COMPOSITORS DEL SEU FONDS MUSICAL	XVII
I. EL MAGISTERI DE CAPELLA	XIX
1.1. <i>Funcions i servituds del mestre de capella</i>	XXI
1.2. <i>Escolans cantors</i>	XXV
1.3. <i>Cantoria i ministrers</i>	XXVII
II. ELS MESTRES DE CAPELLA	XXX
Antoni FIGUERES (...1622...)	XXXI
Joan VERDALET (...1650)	XXXI
Josep GOU (1650...)	XXXIII
Esteve BENET (...1652-1680)	XXXIV
Jaume SALA (1680-1694)	XXXV
Tomàs MARTÍ (1705-1738)	XXXV
Josep ROMERO (...1734-1739)	XLI
Josep CARCOLER (1739-1776)	XLII
Josep REGORDOSA (1775-1788)	LX
Josep SABORIT (1789-1796)	LXVIII
Bonaventura FELIU (1796)	LXXIV
Vicenç ALZINA (1797-1815)	LXXV
Honorat ALBERICH I COROMINAS (1816-1836)	LXXXI
Josep ANGLADA I MARANGES (1836-1872)	LXXXV
Pere GUILLAMET I COMA (1897-1912)	XC
Fèlix FARRÓ I VILANOVA (1912-1936)	XCI
III. EL MAGISTERI DE L'ORGUE	XCII
IV. L'ORGUE I ELS ORGANISTES	XCIX
Tomàs RIBA (...1554-1563)	C

Gabriel COSTA (1563-1574)	CI
Galceran CASALS (1574-1583)	CII
Pau POSAS (1583-1625)	CII
Francesc BATLLE (1625-1679)	CII
Gabriel NADAL (1679-1741)	CIII
Baltasar FONTFREDA (1741-1759)	CVIII
Josep CASTELLÓ I CALAFELL (1759-1821)	CIX
Ignasi PARELLA I BASAGANYAS (1821-1853)	CXVIII
Miquel CALVILA I PARRA (1853-1894)	CXXIX
Jaume MARTORELL I SALVAT (...1904...)	CXXIX
Agustí MARTRA I BAIXERAS (...1905...)	CXXX
Josep RUFET I ROSA (...1907-1934)	CXXX
Manuel DALMAU I BLANCH (1934-1943)	CXXX
V. DADES BIOGRÀFIQUES DELS COMPOSITORS RELACIONATS AMB OLOT, PRESENTS EN EL FONS MUSICAL <i>SEO</i>	CXXXI
VI. OBSERVACIONS SOBRE LES FONTS DEL REPERTORI MUSICAL I LA SEVA RECEPCIÓ	CXXXVIII
1. EL REPERTORI COMPOSITIU GENERAT PELS MESTRES DE CAPELLA I ORGANISTES DE SANT ESTEVE D'OLOT, 1739- 1936	CXXXVIII
2. LES ZONES D'INFLUÈNCIA EN LA CIRCULACIÓ DELS MÚ- SICS I EL REPERTORI	CXXXIX
3. RECEPCIÓ DE REPERTORI DE MESTRES DE CAPELLA I ORGANISTES DE LA RESTA DE CATALUNYA	CXLII
3.1. <i>Procedència del repertori</i>	CXLIII
3.2. <i>La música de la catedral de Barcelona, Santa Maria del Mar i Santa Maria del Pi</i>	CXLIV
3.3. <i>La música de les seus de Girona, Vic, Tarragona i d'altres centres musicals</i>	CXLVII
4. LA RECEPCIÓ DEL REPERTORI INTERNACIONAL	CXLIX
4.1. <i>Repertori italià</i>	CXLIX
4.2. <i>Repertori francès</i>	CLI
4.3. <i>Repertori germànic</i>	CLII
5. EL REPERTORI INSTRUMENTAL I LA MÚSICA DE BALL ..	CLIII
EL FONS MUSICAL TEODORO ECHEGOYEN, <i>TECH</i> .	CLVII

BIBLIOGRAFIA	CLIX
BREUS NOTES PER A LA CONSULTA DE L'INVENTARI	CLXIII
ABREVIATURES	CLXV
ACRÒNIMS DELS INVENTARIS DEL FONS MUSICALS DE CATALUNYA (<i>IFMUC</i>)	CLXVII
SIGLES BIBLIOGRÀFIQUES	CLXVIII

FONS MUSICAL DE SANT ESTEVE D'OLOT (*SEO*)

OBRES D'AUTOR	5
OBRES ANÒNIMES	637
LLIBRES CORALS	815
IMPRESOS D'AUTOR	829
IMPRESOS ANÒNIMS	967

FONS MUSICAL TEODORO ECHEGOYEN (*TEcb*)

OBRES D'AUTOR	973
OBRES ANÒNIMES	1073
IMPRESOS	1077

ÍNDEXS

ÍNDEX D'AUTORS	1083
ÍNDEX GENÈRIC	1093
ÍNDEX LITERARI	1107

PREFACI

I. ANTECEDENTS HISTORIOGRÀFICS

Els antecedents historiogràfics sobre l'estudi de la música a l'església parroquial de Sant Esteve d'Olot, cal cercar-los en les primeres publicacions que van començar a aparèixer en el decurs del segle XX, sorgides sovint de les plomes erudites dels historiadors locals.¹

Els treballs del musicòleg Francesc Civil i Castellví van marcar l'inici dels estudis sobre el repertori del fons de la parroquial de Sant Esteve d'Olot. Ell va ser el primer que es va preocupar tant d'establir una cronologia dels seus mestres de capella i organistes, com de desvetllar l'interès per la riquesa del repertori musical del fons. Així ho féu en els seus treballs dels anys 1970, 1973 i 1977.²

Gràcies als estudis de Francesc Civil i, posteriorment, de Carme Sala i Giralt, hom conegué que el benefici de l'orgue per al manteniment del càrrec d'organista, va ser fundat pel Consell de la Vila el 1554, sota l'advocació de l'Àngel custodi.³

A partir de la dècada de 1980 la bibliografia sobre els músics olotins es va veure ampliada amb la publicació de nous treballs sobre aspectes biogrà-

1. DANÉS, Joaquim, "El primer órgano de nuestra iglesia parroquial", *Mision*, 7 (1955), i SOLÀ-MORALES, Josep Maria, "La Cofradía de San Alberto de los músicos de Olot", *La Mision*, 65 (1956), entre d'altres, tot i que les primeres referències les donà Esteve PALUZIE a *Olot, su comarca, sus extinguidos volcanes, su historia civil, religiosa y local*. Barcelona: Imp. Jaime Jopus, 1860.

2. CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936*. Girona: Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros de Cataluña y Baleares, 1970, p. 108-117; "Mestres de la Capella de Cant i organistes de la Parròquia de Santa Esteve de la vila d'Olot, segles XVII i XVIII", *Amics de Besalú. II Assemblea d'Estudis del seu Comtat*, II (1973), 103-110; "La música religiosa a Olot i comarca, corrent del segle XVIII", *Annals*, Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, 1977, 195-212.

3. SALA I GIRALT, Carme. "El benefici musical de l'Àngel Custodi (o benefici de l'Orgue) en el seu origen", *Annals*, Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, 1982-1983, 261-279.

tics de Josep Carcoler⁴ i Josep Saborit⁵ — mestres de la capella de Sant Esteve dels segles XVIII i XIX —, i de l'organista Josep Castelló (1759-1813).⁶

Dins d'aquell mateix període, els musicòlegs Maria Ester-Sala i Josep Maria Vilar, van publicar unes succintes ressenyes sobre el fons musical de Sant Esteve d'Olot, en les quals feren una breu descripció del seu contingut i dels autors més destacats.⁷

A partir de la dècada de 1990 la jove investigadora olotina Carmé Monells i Laqué s'incorporà als estudis sobre la música de Sant Esteve, atenent, d'una manera especial, a la difusió del seu repertori musical.⁸ El 2001 propicià la creació de l'entitat “Capella de Música de Sant Esteve d'Olot”, en conveni amb l'Ajuntament d'Olot, a fi d'oferir concerts bienals amb obres significatives del fons musical de l'església parroquial.⁹ Poc temps després publicà un estudi sobre l'estat de la qüestió del fons olotí.¹⁰ La mateixa investigadora, amb la col·laboració de Josep Pujol i Xavier Pallàs, va donar a conèixer part del repertori d'aquest important fons musical gràcies a l'edició d'una col·lecció de contradanses i balls diversos, d'autors i anònims, datada entre finals del segle XVIII i el primer terç del segle XIX.¹¹

Totes aquestes aportacions que acabem d'esmentar tenen la vàlua d'haver obert les portes a l'estudi i a la difusió del repertori musical del fons de Sant Esteve d'Olot, i també d'haver iniciat les primeres recerques sobre la vida musical de la capital de la Garrotxa.

4. BONASTRE, Francesc, “Josep Carcoler († 1776). Notícia biogràfica i compositiva”, *Recerca Musicològica*, I, 1981, 113-150.

5. MURLÀ I GIRALT, Josep, “Josep Saborit, Mestre de Capella de Sant Esteve d'Olot”, *Alimara*, 28 (1989), 20-21.

6. GONZALVO I BOU, Gener. “Joseph Castelló, un músic targarí oblidat”. *Nova Tàrrrega*, juny 1991.

7. ESTER-SALA, Maria – VILAR, Josep M., “Breu notícia del fons musical de la parròquia de S. Esteve d'Olot”, *Alimara*, 22 (1978), 21-22; i “Arxius Musicals de Catalunya (IX). Olot. Arxiu de l'Església Parroquial de Sant Esteve”, *Revista Musical Catalana*, 51 (1988), 41.

8. MONELLS, Carmé. “Noves dades referents a l'obra musical dels mestres de capella de l'església parroquial de Sant Esteve d'Olot”, *Alimara*, 42, (1992), 40-41.

9. Amb aquesta formació promogué l'estrena de diverses obres transcrits per ella —amb les col·laboracions de X. Pallàs, A. Pedrico i J. Asin— de J. Fàbrega, J. Saborit, C. Bagger, J. Carcoler, M. Juncà, V. Alzina, I. Parella, V. Roeser, A. Jordi, P. A. Monlleó i J. Castelló, conservades a SEO, mitjançant concerts patrocinats per l'Ajuntament d'Olot i celebrats els anys 2001, 2003, 2004, 2006, 2008 i 2010.

10. MONELLS I LAQUÉ, Carmé, “El Fons musical de l'església de Sant Esteve d'Olot”, *Revista Catalana de Musicologia*, II (2004), 207-213

11. PUJOL, Josep – MONELLS I LAQUÉ, Carmé – PALLÀS, Xavier. *Contradanses Olotines i altres balls de l'Arxiu de Sant Esteve*. Barcelona: Tritó, 2008.

II. EL PROCÉS D'INVENTARIATGE DELS FONS *SEO* I *TECH* (1976-2011)

L'il·lustre musicòleg Francesc Civil fou el primer que va alertar de la importància del fons olotí. Quan el 1973 publicà el seu primer treball sobre la música a la parroquial de Sant Esteve, ho feu amb un exordi d'un abast premonitori i que fins avui no s'ha vist acomplert:

“No tenim esment, fins al present, d'haver-se mai emprès d'indagar en profunditat el passat de la Capella de Cant de la parroquial de Sant Esteve de la vila d'Olot, ni tampoc el perfil dels principals personatges que hi hagin intervingut al corrent de les passades centúries. Per a dur a bon terme aquesta comesa caldria una prèvia catalogació de tot el munt de manuscrits existents en el corresponent arxiu, en el present gairebé inabordable.”¹²

L'interès per la vida musical de Sant Esteve d'Olot es va desvetllar, doncs, a partir dels anys 1970, en bona part gràcies al coneixement de l'existència del seu fons de manuscrits musicals, un fons d'una notable riquesa en tots els camps del seu repertori. El fons musical es conservava dins del temple, amuntegat en lligalls i piles de manuscrits a l'interior de l'armari d'una estança annexa a l'antiga biblioteca de la comunitat de preveres —probablement hi era des de mitjan segle XIX—, a la que s'hi accedia des de l'escala que neix als peus de la sagristia.

El llarg procés que ha conduït el fons fins al terme de la seva ordenació definitiva i a la seva ubicació actual en el si del nou l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa (ACGax), ha viscut tres etapes, en el decurs d'un període cronològic de 35 anys, comprès entre els anys 1976 i 2011.

La primera etapa s'inicià els anys 1976 i 1977. En aquella època el fons va ser objecte d'una primera intervenció que duguérem a terme els membres de l'equip del Centre de Documentació Musical de la Universitat Autònoma de Barcelona, sota la direcció de Francesc Bonastre i Bertran.¹³ Aquella fase inicial consistí en el fitxatge aproximat del 30 % del repertori manuscrit del fons, i va ser puntualment represa per F. Bonastre durant el curs 1992-1993 amb els estudiants del doctorat en Musicologia de la UAB.

12. CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. “Mestres de la Capella de Cant i organistes de la Parròquia de Santa Esteve de la vila d'Olot, segles XVII i XVIII”, *Amics de Besalú. II Assemblea d'Estudis del seu Comtat*, II (1973), 103.

13. Formavem part d'aquell equip, Antonio Martín Moreno, el qual en aquells anys també era professor del Departament d'Art de la UAB, i els llavors estudiants Gretel Klein, Carme Romeu, Maria Vilacoro, Joan Bagüés, Josep Maria Gregori i Josep Maria Vives. Sobre les intervencions d'aquell equip en el terreny del patrimoni musical català vegeu GREGORI, Josep M. “La catalogació dels arxius musicals de Catalunya, una de les línies de recerca de l'IDIM de la UAB”, *I Congrés de Música a Catalunya*. Barcelona, 1984, p. 863-865.

La segona etapa data de mitjans de la dècada dels anys 1990. Fou llavors quan la musicòloga olotina Carme Monells començà a interessar-se per l'estudi de l'obra dels mestres de capella de Sant Esteve d'Olot i per donar continuïtat al procés de fitxatge del repertori dels manuscrits musicals del fons, interromput des de feia uns anys.¹⁴ Va ser durant l'època en què C. Monells va reprendre la labor d'inventariatge del fons, quan aquest, juntament amb una part de la documentació de la comunitat de preveres, va ser traslladat des de la seva seu original dins del temple, a una estança del primer pis de la rectoria; aquesta circumstància, li permeté sovintejar el seu accés als fons, a l'hora que li ofería més facilitats per a la labor d'inventariatge i informatització que estava duent a terme.¹⁵

La darrera etapa d'aquest llarg procés l'he pogut completar personalment durant els anys 2008-2011. El juliol de 2008 es va procedir al trasllat del fons musical de la rectoria a l'edifici de l'Hospici, antiga seu de l'ACGAX, gràcies a un conveni de cessió en dipòsit, signat entre la parròquia i l'Ajuntament. La ubicació del fons a l'edifici de l'Hospici i les facilitats d'accés per part dels responsables de l'ACGAX,¹⁶ m'han permès completar amb èxit el fitxatge i la informatització del fons, la discriminació de les seves sèries internes, la recuperació del subfons Teodoro Echegoyen —que en els seus orígens es trobava mesclat amb el fons parroquial—, per tal de procedir a la finalització de l'inventari i a l'establiment de l'ordenació definitiva de les sèries repertorials dels dos fons: obres d'autor, obres anònimes, llibres corals i impresos.¹⁷

Els fons SEO conté 1359 obres d'autor, 409 obres anònimes, 23 llibres corals i 468 impresos, mentre el fons TEch conté 218 obres d'autor, 3 anònims i 7 impresos. Els manuscrits d'ambdós fons es conserven ordenats a

14. L'interès de C. Monells pel fons olotí es despertà durant el curs 1989-1990, a ran d'un treball que realitzà sobre la capella de música de Sant Esteve per a l'assignatura d'Introducció a la Història de la Música, matèria bianual que entre els anys 1979 i 1990 vaig impartir a l'antic Col·legi Universitari de Girona. Aquell primer contacte amb l'estudi de la música a la parroquial olotina va ser la llavor del seu treball de recerca "La música a l'església de Sant Esteve d'Olot", que presentà el 1997 en el Departament d'Art de la UAB, al terme dels seus estudis de doctorat en Musicologia.

15. Agraïm des d'aquestes ratlles les facilitats per a la consulta del fons que ens han ofert els rectors de la parroquial de Sant Esteve, mossèn Emili Montalt (†) i l'actual rector mossèn Lluís Solà.

16. Volem agrair sincerament, i deixar constància impresa, de les contínues i generoses facilitats que els arxiviers Antoni Mayans i Xavier Puigvert ens han brindat a fi de dur a bon port aquesta laboriosa tasca que ens ha ocupat setmanalment durant els darrers dos anys i mig.

17. Per al procés de fitxatge i informatització de la sèrie d'impresos hem comptat amb la desinteressada col·laboració de Joana Canalías, a qui agraïm des d'aquí la seva generosa contribució.

l'interior de subcarpetes numerades amb les respectives signatures definitiva i topogràfica, ubicades en 185 capsos d'arxivador, de les quals el fons SEO n'ocupa 172 i el fons TEch 13.

Josep Maria GREGORI I CIFRÉ
Catedràtic de Patrimoni Musical de la UAB

Molló, 23 de març de 2011

LA CAPELLA DE MÚSICA DE SANT ESTEVE D'OLOT I ELS COMPOSITORS DEL SEU FONS MUSICAL

Les referències documentals més antigues que s'han conservat sobre l'existència de l'església parroquial de Sant Esteve d'Olot daten de l'any 977. El temple va ser consagrat el 1116, però els devastadors terratrèmols de 1427-1428 van esfondrar l'església. A la primera reconstrucció immediata del temple en seguí una altra de més reeixida a partir del primer terç del segle XVI, la qual es veié enriquida amb la construcció d'una torre de campanar el 1600. A partir de 1750 es dugueren a terme les obres per a la renovació de l'edifici del temple sota la direcció de Blai de Trinxeria, la dedicació i benedicció del qual fou solemnitzada entre el 10 i el 15 de setembre de 1763.¹

L'església parroquial comptava des de finals del segle XV amb una comunitat de preveres, que veié augmentar el nombre dels seus beneficis a partir del segle XVI, gràcies a la recuperació econòmica de la vila i al creixement de la seva població. Olot comptava amb 299 focs en el fogatge de 1553,² una xifra que augmentà de forma considerable gràcies a la immigració occitana que fugia de les guerres de religió de les terres franceses.³ A finals del segle XVI la vila posseïa 800 llars i entre 3.000 i 4.000 habitants.

Entre les acaballes del segle XVI i el tercer terç del XVII, l'església de Sant Esteve va mantenir 14 altars, però el nombre dels seus beneficis augmentà de forma considerable. Dels 21 beneficis que es trobaven adscrits el 1598 es passà a 32 el 1661, mentre el nombre dels membres de la comunitat arribà a 27 residents el 1671.⁴ A finals del segle XVII la comunitat de pre-

1. DANÉS, Joaquim. *Història d'Olot. XIII Els edificis religiosos*. Olot: Edicions Municipals, 1977, 2265, 2266, 2280, 2330-2365; i PAGÈS I PONS, Joan. *L'església de Sant Esteve d'Olot (Notes Històriques)*. Olot: Alzamora, 1986.

2. IGLESIAS, Josep. *El fogatge de 1553*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1979, 36.

3. La vila rebé la immigració de més de 500 francesos en el decurs del segle XVI. Vegeu, SOLÀ-MORALES I DE ROSSELLÓ, Josep M., "La immigració francesa a Olot, els segles XVI i XVII", *Miscel·lània Històrica d'Olot i Comarca*. Olot: Ajuntament d'Olot, 1983, 15-76.

4. PAGÈS I PONS, Joan. *L'església de Sant Esteve d'Olot (Notes Històriques)*, 87, 116, 119.